

Nr 547

Av herrar **Bohman** och **Eliasson** i Moholm, om skyndsamt behandling av vissa frågor angående yrkesmässig biluthyrning.

Frågan om rätt att yrkesmässigt uthyra motorfordon för person- eller godstransport utan att förare samtidigt ställes till förfogande regleras i 32 § förordningen den 25 oktober 1940 angående yrkesmässig automobiltrafik m. m. Enligt nämnda lagrum må sådant tillstånd meddelas allenast om rörelsen finnes behöfvlig och i övrigt lämplig samt sökanden är skickad att handha denna.

I tvenne likalydande motioner vid 1959 års riksdag av herr Sveningsson i första kammaren, nr 118, och herr Bohman m. fl. i andra kammaren, nr 144, behandlades ett flertal med motorismen sammanhängande problem, bland annat jämväl frågan om en ändring av reglerna om yrkesmässig biltrafik. I motionen hävdades, att nämnda bestämmelser i vissa hänseenden vore i behov av en ändring för att möjliggöra ett rationellt utnyttjande av bilparken. Den behovsprövning, på vilken ifrågavarande författning bygger, borde kunna uppmjukas och garantier för service och lönsamhet vinnas på ett smidigare sätt. Det vore — ansåg motionärerna — också angeläget, att 1953 års trafikutredning till diskussion upptog frågan om lättnader i nuvarande regler om yrkesmässig biluthyrning. Inom åtskilliga områden i vårt land tillämpades stark restriktivitet i detta hänseende. Särskilt utländska turister, som vid sina besök i Sverige önskade disponera bil, hade svårt att förstå de svårigheter som mötte i angivna avseende.

Motionärerna ställde emellertid icke något direkt yrkande. Behovet av lättnad i sistnämnda föreskrifter har emellertid med tiden blivit alltmer framträdande. En omprövning av regleringen i förevarande hänseende synes knappast längre kunna anstå.

De förhållanden under 1930-talet som motiverade nämnda lagstiftning har numera i väsentliga hänseenden förändrats. Det kan således icke längre sägas föreligga några risker ur trafiksäkerhetssynpunkt att medge större frihet, då det gäller uthyrning av motorfordon. Icke heller av hänsyn till den yrkesmässiga trafiken synes numera erfordras den restriktivitet som måhända tidigare var behöfvlig. Motorismen har hos oss utvecklats snabbare än i något annat europeiskt land. Konkurrensen mellan skilda transportmedel har blivit hårdare. En allt större del av transportarbetet har kommit

att övergå från andra transportmedel till bil. Den svenska transportapparaten har skapat ändrade och delvis nya förutsättningar för näringslivet och direkt medverkat till att höja dess produktivitet. Samtidigt som transportarbetet blivit relativt sett billigare, har behovet att rationellt utnyttja fordonsparken blivit större. Arbetskraften har tack vare bilen blivit rörligare och mindre bunden vid arbetsplatsens närhet. Beroendet av motorfordon har emellertid samtidigt blivit större på alla samhällslivets områden.

Den yrkesmässiga lastbilstrafikens fordonspark har differentierats efter olika transportbehov. Företag inom både produktions- och distributionsledet har dessutom för en stor del av sina transporter och för att säkerställa vissa särskilt brådskande transportbehov måst hålla en egen fordonspark. Därutöver har emellertid visat sig erfordras fordon, som kan yrkesmässigt ställas till förfogande utan förare för utnyttjande under viss tid eller för vissa transportuppgifter. Icke minst under tider, då företagens egna fordon på grund av trafikskador, ombesiktning eller av andra skäl icke kan utnyttjas i rörelsen, eller för mera tillfälliga eller periodiskt återkommande transportarbeten skulle tillgång till uthyrningsfordon vara av stort värde. En dylik yrkesmässig uthyrningsverksamhet till näringslivets och enskildas tjänst skulle som komplement till den yrkesmässiga trafiken i övrigt möjliggöra ett verkligt rationellt utnyttjande av landets fordonspark.

Ur trafiksäkerhetssynpunkt borde ökad tillgång på uthyrningsbilar medföra fördelar. Även om vissa bilverkstäder redan nu kostnadsfritt kan tillhandahålla bilägare, som inlämnar sina fordon för reparation, ersättningsfordon under kortare tid, torde det nämligen i icke ringa utsträckning förekomma, att bilägare inför eventualiteten att icke kunna anskaffa ersättningsfordon och som därigenom förorsakas driftförluster i det längsta uppskjuter nödvändiga reparationer trots riskerna ur trafiksäkerhetssynpunkt.

De nuvarande reglerna i 32 § förordningen om yrkesmässig automobiltrafik bygger på en ren behovsprövning och torde ha tillämpats med ännu större restriktivitet än vad författningen i själva verket åsyftar. Endast under alldeles speciella förutsättningar, då mycket starka behovssynpunkter kunnat anföras, synes tillstånd till yrkesmässig uthyrning ha lämnats. I utlandet tillämpas däremot i allmänhet en betydligt mer liberal ordning i detta hänseende. I Danmark exempelvis råder i det närmaste full frihet att bedriva uthyrningsverksamhet, dock under viss kontroll från det allmännas sida. Behovet av en anpassning av den svenska regleringen efter utländska förhållanden förstärkes av den liberalisering av handeln i allmänhet som ägt rum under de senaste åren. Det är också angeläget, att vårt land inför inträdet i det nya frihandelssamarbetet tillser, att näringslivets rörelsefrihet och möjligheter att nedbringa kostnaderna på olika områden förstärkes. Även med hänsyn till turisttrafiken är — som anfördes redan i de här återgivna motionerna vid 1959 års riksdag — en lättnad i nuva-

rande reglering önskvärd. Ur flera synpunkter synes alltså en författningsändring vara påkallad.

Såsom erinrades i nämnda motioner, har 1953 års trafikutredning att överväga en eventuell modifiering av bestämmelserna om yrkesmässig trafik. Det är sannolikt att utredningen därvid jämväl beaktar den här berörda frågan. Den är emellertid enligt vår mening så angelägen och de arbetsuppgifter trafikutredningen i övrigt har så många, att frågan enligt vår mening bör utbrytas och behandlas med förtur. Kungl. Maj:t bör därför anmoda trafikutredningen att med skyndsamhet behandla den här berörda frågan om ändring i gällande bestämmelser rörande yrkesmässig biluthyrning.

Med åberopande av vad här anförts får vi alltså hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t anmodar 1953 års trafikutredning att med skyndsamhet behandla den i motionen angivna frågan om ändrade regler för yrkesmässig biluthyrning.

Stockholm den 27 januari 1960

Gösta Bohman

Rolf Eliasson
